

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Województwa X. - Służby Dróg i Kolei w W.
przeciwko A. Z.

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego A. Z.

przeciwko Województwu X. - Służbie Dróg i Kolei w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 marca 2008 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego A. Z. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 czerwca 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) **odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej powództwa wzajemnego,**
- 2) **odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie i zasądza od pozwanego A. Z. na rzecz powoda - Województwa X. - Służby Dróg i Kolei w W. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Pozwany A. Z. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 czerwca 2007 r., którym oddalone zostały apelacje jego i drugiego pozwanego – Towarzystwa Ubezpieczeń (...) S.A. w S. - od wyroku Sądu Okręgowego w W. Ten ostatni Sąd m. in. zasądził od pozwanego A. Z. na rzecz powodowego Województwa X. – X. Zarządu Dróg Wojewódzkich w W. (obecnie Służby Dróg i Kolei w W.) kwotę 149.720 zł z odsetkami ustawowymi od 8 września 2005 r. [solidarnie z pozwanym

Towarzystwem Ubezpieczeniowym (...) S.A. w S.] oraz kwotę 134.165,03 zł z odsetkami ustawowymi od 2 września 2005 r. i kosztami procesu, z tytułu kary umownej za odstąpienie od umowy o roboty budowlane z przyczyn leżących po stronie pozwanego A. Z.; oddalił natomiast powództwo wzajemne A. Z. o zapłatę kwoty 11.170,49 zł tytułem części wynagrodzenia i kwoty 4.383,84 zł z tytułu zwrotu gwarancji – z ustawowymi odsetkami. Sądy obydwu instancji przyjęły, że stopień zaawansowania robót w momencie złożenia w dniu 4 sierpnia 2005 r. przez powoda oświadczenia o odstąpieniu od umowy był tak niski, iż nie było możliwe dotrzymanie przez pozwanego umownego terminu wykonania robót, nawet przy założeniu, że termin ten został wydłużony do 30 czerwca 2006 r. Tym samym zachodziły obciążające pozwanego przyczyny do odstąpienia od umowy. Sądy uznały przy tym, że nie doszło do wydłużenia terminu wykonania robót poza 31 października 2005 r., bowiem aneks wprowadzający zmianę umowy w zakresie terminu wykonania robót podpisały 2 osoby, z których tylko jedna była uprawniona do reprezentowania powoda, tymczasem regulamin organizacyjny w zakresie praw i obowiązków majątkowych wymagał reprezentacji łącznej przez dwie uprawnione osoby. Sąd Apelacyjny uznał natomiast za skuteczne oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożone jednoosobowo przez dyrektora powoda oraz w ten sam sposób złożone oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnością z tytułu kary umownej wierzytelności pozwanego dochodzonych w powództwie wzajemnym, ocenił bowiem, że nie były to oświadczenie powodujące zaciągnięcie zobowiązań majątkowych.

W skardze kasacyjnej pozwany A. Z. zarzucił naruszenie prawa materialnego – błędną wykładnię § 12 ust. 2.1 b umowy oraz § 12 ust. 1 regulaminu organizacyjnego powoda w zw. z art. 38 k.c. i w zw. z art. 33¹ k.c.; naruszenie art. 61 i art. 65 k.c., błędna wykładnię art. 77 k.c. oraz art. 635 k.c. w zw. z art. 656 k.c. i art. 471 oraz art. 472 k.c. a także z art. 354 § 1 k.c. i art. 483 § 1 k.c. Ponadto powołał podstawę naruszenia przepisów postępowania, wskazując art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c.

Skarga dotyczy zarówno powództwa głównego, jak i powództwa wzajemnego. Ponieważ jednak wartość przedmiotu sporu w sprawie z powództwa wzajemnego jest niższa od 75.000 zł, w tej części skargę należało odrzucić jako niedopuszczalną na podstawie art. 398² § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

Skarga kasacyjna w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego ukształtowana została jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron,

dlatego Sąd Najwyższy, zgodnie z treścią art. 398⁹ k.p.c., w ramach tzw. przedsądu dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres badania jest ograniczony do występowania przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący we wniosku o merytoryczne rozpatrzenie jego skargi kasacyjnej powołał się na to, że zaskarżone orzeczenie rażąco narusza przepisy prawa materialnego i zasady postępowania, a ponadto w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, dotyczące analizy roli kary umownej w konkretnych stosunkach, w których może być ona powiązana ze skutkami naruszenia umowy.

Niewątpliwie więc skarżący wskazał przesłankę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Natomiast argumentacja odwołująca się do rażącego naruszenia przepisów nie jest przewidziana w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Być może w zamyśle miała odnosić się ona do przesłanki oczywistej zasadności skargi, jednak w wypadku tak sformalizowanego środka prawnego, jakim jest skarga kasacyjna, obowiązkiem jej autora jest precyzyjne i odpowiadające treści obowiązujących przepisów ujęcie składanych wniosków i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 3 w zw. z art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Zwrócić należy przy tym uwagę, że pomiędzy rażącym naruszeniem prawa w wydanym orzeczeniu a oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej zachodzi zasadnicza różnica. Pierwszy termin wartościuje zaskarżane orzeczenie, nie przesądza jednak w żaden sposób o zasadności skargi kasacyjnej, której oczywista zasadność uzależniona jest wszak od zgłoszonych podstaw i sposobu ujęcia zarzutów, które decydują o zakresie badania zaskarżonego orzeczenia (z wyjątkiem dotyczącym branej pod uwagę z urzędu nieważności postępowania – art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

W związku z tym argumenty wywodzone przez skarżącego z twierdzeń o rażącym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny nie mogą stanowić uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Przedstawione przez pozwanego zagadnienie prawne, którego wyjaśnienie uważa on za potrzebne, nie ma waloru wymaganego przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., to znaczy nie odnosi się ono do kwestii nowych, nierozwiązanych dotąd w orzecznictwie, ważnych dla rozwoju prawa, ani też nie ma charakteru precedensowego. Pozwany zauważyła zresztą, że zagadnienie, czy dla zasadności roszczenia o zapłatę kary umownej niezbędne jest poniesienie szkody przez podmiot, któremu przysługuje to roszczenie było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, a kompleksowo rozpatrzone zostało w uchwale z dnia 6 listopada 2003 r. (III CZP 61/03, OSNC

2004/5/69). Uchwała ta zachowuje nadal aktualność. Rozważania skarżącego odnoszące się do możliwości powiązania przez strony w umowie kary umownej z rzeczywiście poniesioną szkodą nie mają przy tym odniesienia do okoliczności faktycznych rozpatrywanej sprawy, w której z poczynionych z ustaleń nie wynika, by strony nadawały postanowieniom o karze umownej specyficzną treść.

W sytuacji, gdy nie występuje w sprawie wskazana przez skarżącego przesłanka przemawiająca za przyjęciem jego skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani też inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi pod merytoryczny osąd.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.